

BİÇER GÜNER

Attorneys-at-Law

2025 YILI EYLÜL AYI İÇTİHAT RAPORLAMASI

KARAR ÖZETLERİ

Genel Kurul Kararlarında İhtiyati Tedbir İçin “Telafisi Güç veya İmkansız Zararın” Doğacak Olması Şarttır

Anonim şirket genel kurul kararlarına karşı açılan iptal davalarında ihtiyati tedbir kararı verilebilmesi için yalnızca yaklaşık ispat yeterli değildir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (“HMK”) m. 389 ve 390/3 uyarınca, tedbir talebinin kabulü için davacının telafisi güç veya imkansız bir zarara uğrayacağıının somut biçimde ortaya konulması gerekir. Zira 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (“TTK”) 445. madde ve devamı uyarınca, iptal kararı geçmişe etkili hükümsüzlük doğurur. Dolayısıyla, yalnızca genel kurul kararının uygulanacak olması, ihtiyadi tedbir kararının verilmesi için gerekli koşulların sağlandığı anlamına gelmez. Özellikle kar dağıtmama, ibra ya da huzur hakkı ödenmesi gibi kararların icrasının durdurulması ancak HMK m. 390/3 anlamında telafisi güç veya imkansız bir zarar tehlikesinin somut olarak ispatlanması halinde mümkündür (*İstanbul BAM, 12. HD., E. 2025/1119 K. 2025/1242 T. 1.9.2025*).

Rekabet Yasağından Doğan Davalarda Görevli Mahkeme Asliye Ticaret Mahkemeleridir

İş sözleşmesinin sona ermesinden sonraki döneme ilişkin rekabet yasağı, işçinin sadakat borcundan değil, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun (“TBK”) 444-447. maddelerinde düzenlenen özel hükümlere dayanmaktadır. Bu nedenle, rekabet yasağına aykırılıktan kaynaklanan uyuşmazlıklar hizmet sözleşmesinin kapsamında değerlendirilemez. Dolayısıyla, iş sözleşmesinden kaynaklanan rekabet yasağı hükümlerine aykırılık nedeniyle açılacak davalarda görevli mahkeme iş mahkemeleri değil, asliye ticaret mahkemeleridir. Zira TTK, ticari hayatı düzenleyen özel kanun niteliğindedir ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nda aksine bir düzenleme de bulunmamaktadır (*Yargıtay İçtihatları Birleştirme Büyük Genel Kurulu, E. 2023/1, K. 2025/3, T. 13/06/2025 RG: 17.09.2025, 33020*).

Faturalara Dayalı Alacaklarda İşlemiş Faiz Talebinde Temerrüt İçin Alacaklının İhtarı Şarttır

Faturalara dayalı alacaklarda işlemiş faiz talebinde bulunulabilmesi için, faturalar üzerinde yer alan vade tarihleri tek başına temerrüt tarihi olarak kabul edilemez. TBK uyarınca borcun muaccel hale gelmesi ile borçlunun temerrüde düşmesi birbirinden farklı olgulardır. Temerrüdün gerçekleşebilmesi için alacaklının borçluya açık bir ihtarda bulunması gerekir.

Öte yandan, TTK'nın 1530. maddesi yalnızca mal ve hizmet tedariki amacıyla akdedilen sözleşmelerde, bedelin ödenmemesi halinde uygulanır. Bu hüküm gereği, iki ticari işletme arasında akdedilen bu tür sözleşmelerde borçlu, ihtara gerek olmaksızın temerrüde düşer ve alacaklı faiz talep etme hakkına sahip olur.

Buna karşılık, satış sözleşmeleri bakımından takip tarihinden önce temerrüt ihtarı yapılmamışsa, işlemiş faiz talebi kabul edilemez. Dolayısıyla, faturalara dayalı alacaklarda icra takibine dayalı işlemiş faiz taleplerinin kabulü, yalnızca takip öncesi usulüne uygun bir temerrüt ihtarının varlığına bağlıdır. Tek başına faturada yer alan vade tarihi, temerrüt için yeterli değildir (*İstanbul BAM, 12. HD., E. 2025/1096 K. 2025/1243 T. 1.9.2025*).

Faturalara Dayalı Alacaklarda Ticari Defter ve E-Fatura Kayıtları Birlikte Alacağın Varlığını İspatlar

Faturalara dayalı alacaklarda, faturaların konusunu oluşturan mal veya hizmetin teslimi, davacı satıcı tarafından yazılı veya diğer yasal delillerle ispatlanmalıdır. Bununla birlikte, faturaların davalı borçlunun ticari defterlerinde kayıtlı olması ve e-fatura/irsaliye düzenlenmesine rağmen süresinde reddedilmemesi halinde, bu kayıtlar akdi ilişkinin varlığını kanıtlar. Bu durumda faturanın delil niteliği artık TTK m. 21/2'ye değil, TTK m. 222'ye göre değerlendirilir.

Buna göre, faturayı teslim alan tarafın süresi içinde itirazda bulunmaması ve faturayı iade etmemesi, faturanın mal veya hizmet teslimine dayalı geçerli bir sözleşme ilişkisine istinat ettiğini gösterir. Bu durumda borçlunun, aksini yazılı veya kesin delillerle çürütmesi gerekir. Dolayısıyla, fatura ile ticari defter ve e-fatura kayıtlarının mutabık olduğu hallerde, alacağın varlığı ve miktarı tespit edilmiş kabul edilir. Bu ilke doğrultusunda, icra takibine yapılan itirazın iptali ve alacağın tahsiline karar verilmesinde, ticari defter ve e-fatura kayıtlarının mutabakatı esas alınır (*İstanbul BAM, 12. HD., E. 2025/1107 K. 2025/1249 T. 1.9.2025*).

Fatura ve Ticari Defter Kayıtlarının Karşı Tarafça İbraz Edilmemesi, Alacaklı Lehine Delil Olarak Değerlendirilir

Faturalara dayalı alacaklarda, faturayı teslim alan tarafın süresi içinde faturaya itiraz etmemesi ve faturayı ticari defterlerine kaydetmesi, söz konusu faturanın geçerli bir sözleşme ilişkisine dayandığını gösterir. Ticari defterlerin kanuna uygun tutulması ve taraflar arasındaki kayıtların birbiriyle örtüşmesi halinde, bu defterler alacaklı lehine delil niteliği taşır. Karşı tarafın ticari defterini ibraz etmemesi durumunda ise mevcut defter kayıtları, ibrazda kaçınan tarafın aleyhine delil teşkil eder. Bu durumda davacının lehine delil vasfı taşıyan ticari defter kayıtları, davalı aleyhine olacak şekilde dikkate alınır. Dolayısıyla, fatura nedeniyle borçlu olmadığını iddia eden taraf, bu iddiasını ancak yazılı veya kesin delillerle ispatlamakla yükümlüdür (*İstanbul BAM, 12. HD., E. 2025/1057 K. 2025/1262 T. 1.9.2025*).

İdari Eylem Nedeniyle Açılan Tam Yargı Davalarında, Zararın veya İlliyet Bağının Sonradan Ortaya Çıkması Halinde Dava Açma Süresi Bu Tarihten İtibaren Başlar

İdari eylem nedeniyle uğranılan zararın tazmini talebiyle açılan tam yargı davasında idarenin tazminle sorumlu tutulabilmesi için üç unsurun birlikte bulunması gerekir: idari eylem, zarar ve bu zarar ile idari eylem arasındaki illiyet bağı. Bu unsurlar kimi zaman eylemin gerçekleşmesiyle birlikte açıkça ortaya çıkar. Ancak bazı durumlarda eylemin idariliği, doğurduğu zarar veya aralarındaki illiyet bağı ancak araştırma, inceleme ya da ceza yargılamaları sonucunda anlaşılabilmektedir. Eylemin idariliğinin veya yol açtığı zararın ya da illiyet bağının eylem anında belirlenemediği hallerde dava açma süresinin eylem tarihinden başlatılması, hak sahibinin dava hakkından fiilen yararlanmasını imkânsız hale getirebilir ve ölçülülük ilkesini zedeleyebilir. . Bu nedenle, idari eylemin idariliğinin, zararın veya illiyet bağının daha sonra ortaya çıktığı durumlarda, dava açma süresinin bu tarihten itibaren başlayacağı kabul edilmektedir (AYM, *Ayfer Gündoğan ve Diğerleri*, B.No: 2020/12571, T. 22.01.2025 RG: 17.09.2025, 33020).

İpoteğin Kefil Bakımından Teminat Oluşturmaması, Alacaklının Müteselsil Kefile Karşı İhtiyati Haciz Talebinde Bulunmasına Engel Değildir

İpotek, yalnızca asıl borçlu yönünden teminat teşkil eder; kefil bakımından böyle bir güvence sağlamaz. Bu nedenle alacaklı, borcun ifası için doğrudan müteselsil kefile başvurabilir. TBK'nın 586. maddesi uyarınca, müteselsil kefil, alacağın ipotekle teminat altına alınmış olup olmamasından bağımsız olarak borcun tamamından sorumludur. Dolayısıyla, alacaklı ipotekli taşınmazın paraya çevrilmesini beklemek zorunda değildir. Bu kapsamda alacaklı, alacağının tahsili amacıyla doğrudan müteselsil kefile karşı ihtiyati haciz talebinde bulunabilir. Alacağın varlığı ve muacceliyeti yaklaşık ispat ile ortaya konulduğu sürece, ipoteğin varlığı ihtiyati haciz talebine engel oluşturmaz (*İstanbul BAM*, 12. HD., E. 2025/1128 K. 2025/1263 T. 2.9.2025).

İdari Yaptırımların Geçmişe Uygulanması, Kanunilik İlkesine Aykırıdır ve Hukuk Devleti İlkesini Zedeler

Suçta ve cezada kanunilik ilkesi yalnızca ceza hukuku bakımından değil, idari yaptırımlar açısından da öngörülebilirlik ve yasallık güvencesi sağlar. Bu ilke gereğince, bir fiilin işlendiği tarihte kanunda veya yönetmelikte açıkça öngörülmemiş bir yaptırım, sonradan çıkarılan düzenlemelerle geçmişe dönüş olarak uygulanmaz. İdare tarafından sonradan yürürlüğe giren ve aleyhe sonuç doğuran yaptırımların geçmişteki eylemlere uygulanması, kanunilik ilkesini ihlal eder. Kanunların geriye yürütülmesi, hukuki güvenlik ve hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmaz.

Bu çerçevede yapılacak inceleme üç aşamalıdır: İlk olarak, eylemin tarihi ile düzenlemenin yürürlük tarihi belirlenmelidir. İkinci olarak, yaptırımın kanunda açıkça öngörülüp öngörülmediği ve muhatap açısından öngörülebilirliği değerlendirilmelidir. Üçüncü olarak ise, eğer uygulama geriye yürütme sonucunu doğuruyorsa, bunun hukuki güvenlik ve hakkaniyet ilkeleri karşısındaki etkileri irdelenmelidir.

Geriye yürütme yasağına aykırı biçimde yapılan yorumlar, kanunilik ilkesini zedeler, öngörülebilirliği ortadan kaldırır ve bireylerin hukuki durumlarını belirsiz hale getirir. Bu tür uygulamalar, hukuk güvenliği ilkesine aykırılık teşkil eder (AYM, *Mty Delta Denizcilik İç ve Dış Ticaret A.Ş.*, B. No: 2020/31683, T.15/1/2025, RG: 17.09.2025 33020).

“Beyaz Yakalı” Kavramının Yanlış Yorumlanması, Sendika ve Toplu Pazarlık Hakkını Zedeleyerek Hukuk Devleti İlkesi İhlal Eder

“Beyaz yakalı çalışan” kavramının salt beden gücüyle çalışmama ölçütüne indirgenerek geniş biçimde yorumlanması, bazı çalışan gruplarının Anayasa ile güvence altına alınan sendika ve toplu iş sözleşmesi hakkından yoksun bırakılmasına yol açmaktadır. Bu yaklaşım, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Bir çalışanın “beyaz yakalı” olarak değerlendirilmesinde yalnızca işin niteliği değil, çalışanın görev ve sorumlulukları, aldığı ücret, işyeri içindeki konumu ve yönetsel yetkilerinin bulunup bulunmadığı da dikkate alınmalıdır. Aksi halde, beyaz yakalı kavramının daraltıcı veya yanlış biçimde yorumlanması, toplu pazarlık hakkının özünü zedeler.

Anayasa’nın 51. maddesi, sendika hakkını yalnızca devletin müdahalelerine karşı değil, aynı zamanda üçüncü kişilerden (özellikle işverenlerden) gelebilecek engellemelere karşı da koruma altına alır. Devlet, işverenin sendikal faaliyeti engelleyici veya ayrımcı uygulamalarına karşı caydırıcı ve koruyucu önlemler almakla yükümlüdür. Ayrıca, sendika hakkına yönelik müdahalelere karşı etkili başvuru ve giderim mekanizmalarının sağlanması, pozitif yükümlülüğün bir gereğidir. Bu nedenle, işveren vekili sıfatı taşımayan veya toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde temsil etmeyen çalışanların, yalnızca beyaz yakalı olmaları gerekçesiyle toplu iş sözleşmesi kapsamı dışında bırakılmaları, sendika hakkı ve toplu pazarlık özgürlüğüyle bağdaşmaz (AYM, Hülya Şimşek Başvurusu, B.No: 2022/18821, T. 20/3/2025, R.G: 22.09.2025 33025).

Enflasyon Nedeniyle Alacakların Değer Kaybının Giderilmemesi Mülkiyet Hakkı ve Etkili Başvuru Hakkını İhlal Eder

Anayasa Mahkemesi (“AYM”), başvurucunun özel bir banka aleyhine yürüttüğü icra takibinde, alacağını uzun sürede tahsil etmesi nedeniyle enflasyon karşısında değer kaybına uğramasını incelemiştir. AYM, devletin özel hukuk ilişkilerinde taraflar arasındaki adil dengeyi korumakla yükümlü olduğunu vurgulamış, 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun’da öngörülen faiz oranlarının enflasyon kaybını telafi etmede yetersiz kaldığını belirtmiştir. Ayrıca, TBK’nın 122. maddesi kapsamında açılacak munzam zarar davalarının, enflasyon nedeniyle oluşan değer kaybını giderecek etkili bir hukuk yolu oluşturmadığı sonucuna varmıştır. Bu nedenle AYM, alacakların enflasyon karşısında değer kaybını koruyacak etkili bir hukuk yolunun bulunmadığına karar vermiş, bu durumun mülkiyet hakkı ile bağlantılı olarak etkili başvuru hakkını ihlal ettiğini tespit etmiştir. Mahkeme ayrıca benzer ihlallerin önlenmesi için pilot karar usulünü uygulamıştır (AYM, *Caner Şimşek* B.No: 2024/ 41763, T.08.07.2025, R.G : 29.09.2025 33032).

İletişim

Can Güner
Kurucu Ortak
can.guner@bicerguner.com

Elif Şatır
Kıdemli Avukat
elif.satir@bicerguner.com

İrem Efe
Avukat
irem.efebicerguner.com

Mert Yılmaz
Yasal Stajyer
mert.yilmaz@bicerguner.com

Berke Özakça
Yasal Stajyer
berke.ozakca@bicerguner.com

BİÇER GÜNER

Attorneys-at-Law